

УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР:
/ ИНЖ. СВЕТЛАНА КАЛАНИШЕВА /

**МЕРКИ
ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ДЕФИЦИТИТЕ ОТ
ОБУЧЕНИЕТО ОТ РАЗСТОЯНИЕ В
ЕЛЕКТРОННА СРЕДА В
ПГЗ „СТЕФАН ЦАНОВ“ – ГР.КНЕЖА
ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2022/2023 година**

Утвърден със Заповед №21/15.09.2022 г. на Директора на ПГЗ „Стефан Цанов“

МЕРКИ ЗА
ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ДЕФИЦИТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ОТ РАЗСТОЯНИЕ
В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА В ПГЗ „ СТЕФАН ЦАНОВ“ ГР. КНЕЖА

I. Въведение (общи приложения)

Вече трета учебна година образователните системи по света са поставени пред сериозни предизвикателства и търсят все по-ефективни решения за продължаване на образователния процес в условията на пандемията от COVID-19.

Това с особена сила важи за България. Ако в началото основното предизвикателство беше пренасянето на обучението във виртуални класни стаи, през платформи и приложения, което се случи в рамките на няколко дни само благодарение на добрата организация, ентузиазма и професионализма на всички участници, през миналата учебна година системата трябваше да се научи в движение как да се редува традиционното обучение с обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС), при това, като се обхвалят и учениците в класната стая, и онези, които работят от къщи.

Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ е иновативно училище от учебната 2019 /2020 година. Работим вече три години за въвеждане на иновации в учебния процес. Целта на иновацията е осъвременяване на интерактивните методи на преподаване и оценяване на учениците чрез използване на електронни средства с помощта на съществуващата облачна система, като се внедри използване на интерактивни учебни материали чрез съвременен софтуер – Thinglink, Animoto, внедряване на Google forms за проверка и оценка на знанията, използвайки възможностите на облачните технологии. Използването на Google classroom (Виртуална Класна стая) също е една от иновациите - онлайн базирана среда за преподаване и учене, която имитира качествата на директното обучение в класната стая.

Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ - град Кнежа е общинско училище със 114 годишна история в областта на земеделското професионално образование. Училището е наследник на първото земеделско училище в нашия град. Преживяло е много реформи, но неизменно е вървяло напред и нагоре, благодарение на труда и усилията на всички работещи в него учители и служители.

Към настоящия момент ПГЗ „Стефан Цанов“ е едно от най-големите професионални училища в област Плевен и е едно от училищата, ползващо се с авторитет на национално ниво. Сградата на училището е изцяло обновена и разполага с модерни учебни кабинети и работилници. Днес в училището се обучават 418 ученици в 20 паралелки от осми до дванадесети клас в следните специалности: Растителна защита и агрохимия, Механизация на селското стопанство, Агроекология, Производител на селскостопанска продукция, Полевъдство, Трайни насаждения, Селски туризъм,

селскостопанска продукция, Полевъдство, Трайни насаждения, Селски туризъм, Системно програмиране, Бизнес администрация, Автомобилна мехатроника, Автотранспортна техника.

Вече повече от век училището допринася за развитието на професионалното образование в нашия град. Знанията и професионалните умения, които учениците придобиват, им гарантират успешен старт в живота. Водещи земеделски фирми и кооперации в гр. Кнежа разчитат на възпитаниците на гимназията.

Стремехът на общоучилищния колектив е да се отговори на интересите на младите хора и на желанието им за успешна професионална реализация чрез осигуряване на действаща система на иновативно професионално образование.

Учениците ни имат много постижения във всяка една сфера, включват се активно в инициативи на общината, участват във „Фестивал на месните земеделски продукти и занаяти“, участват в много дейности по международни проекти по „Еразъм +“ КД1 и КД2. Училището работи още и по следните Национални програми на МОН: Национална програма „Без свободен час“, модул „Без свободен час в училище“, модул „Културните институции като образователна среда“, модул ИКТ, модул „Иновации в действие“. Трета учебна година в училището се реализира НП „Добри практики за взаимодействие с родители на институциите от предучилищното и училищно образование“ от НП „Заедно за всяко дете“. Тази програма допринася за подобряване връзките между родители – учители и ученици.

Училището участва в проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“, в който се обучават ученици от VIII и IX клас специалност „Механизация на селското стопанство“. Целта на проекта е да се даде възможност на работодателите да наемат квалифицирани кадри с подходяща професионална подготовка и опит, придобити по време на обучението в реална работна среда.

Достойни са призовите места, които възпитаниците на училището заемат в олимпиади, спортни състезания, общински и национални конкурси, организирани от МОН. Доказателство за отличната професионална подготовка на учениците, за желанието и ентузиазма да доказват, че са най-добри в професията, са постигнатите призови места на ежегодните състезания по професии, организирани от МОН. В направленията „Най-добър млад водач на МПС“, „Млад фермер“- междуучилищно в с. Георги Дамяново и регионално състезание в гр. Шумен, учениците от гимназията неизменно печелят отборни места и редица индивидуални награди.

Гимназията има дългогодишен опит при обучението чрез обучителни семинари, курсове за придобиване на професионална квалификация по професия и част от професия, курсове за придобиване на правоспособност кат. В, Ткт, Твк, Твк3 и ТвкМ.

Към настоящия момент ПГЗ „Стефан Цанов“ е най-голямото професионално училище в област Плевен и е едно от училищата, ползващо се с авторитет на национално ниво.

I. Сформиране на екип за изготвяне на мерки за преодоляване на дефицитите от обучението от разстояние в електронна среда.

Екип в състав :

Председател: Даринка Димовска- ЗДУД

Членове:

1. Цветомир Килограмски- педагогически съветник
2. Цветелина Василев- старши учител БЕЛ
3. Людмила Дошкова- учител БЕЛ
4. Петя Коларова- старши учител география и икономика
5. Снежана Драшанска-старши учител биология и здравно образование
6. Цветелина Лицанова страши учител теоретично обучение
7. Таня Накова- старши учител теоретично обучение
8. Силвия Нанева- учител теоретично обучение

II. Анализ на ситуацията:

1. В началото на учебната година се прави качествен и количествен анализ на резултатите от НВО по БЕЛ и математика, ДЗИ и ДКИ. Отчитат се пропуските и натрупаните дефицити, набелязват се конкретни мерки за преодоляването им.

2. Ефективна работа на ПУО. От началото на учебната 2021/2022 година са сформирани 5 ПУО в училище след преминалото обучение на учители по програма „Училища за пример“ към фондация „ Заедно в час“. ПУО работят в насока благополучие и ангажираност на учениците, повишаване на академичните резултати. Като за целта се споделят работещи практики. Използване на пълноценно проектно базирано обучение, чийто основен фокус е върху ученето, а не върху преподаването. То дава богати възможности за интердисциплинарност, гласува доверие на учениците, учи ги да работят в екип, да са активните двигатели в процеса по идентифициране на значим за тях реален проблем, да го проучат цялостно и задълбочено, въз основа на практическа изследователска дейност да разработят решение, подкрепено с доказателства, и да представят това решение чрез набор от съвременни средства за визуализация, а учителят ги насърчава и ръководи в изграждането на култура за учене и придобиването на нужните умения за живот;

3. Провеждане на бинарни уроци.

4. Включване на учениците в работата по STEM проекти.

5. Ангажиране на родителите в учебния процес: чрез провеждане на повече разговори и консултации, провеждане на срещи с родителите за осъществяване на обратна връзка за академичния напредък на ученика, за неговото благополучие и ангажираност.

IV. Определяне на необходимостта и вида на подкрепата за отделния ученик.

За тази цел всеки учител следва да осъществи диагностика на индивидуалния напредък на всеки ученик, което не е задължително винаги да става през контролни, писмени работи и изпитвания, понякога е достатъчно наблюдението на текущата работа на ученика. За целите на диагностиката като модел може да се използват разработеният от ПУ „Паисий Хилендарски“ по проекта „Подкрепа за успех“ инструментариум, позволяващ преценка на евентуалните пропуски и обучителни затруднения, и диференциран подход за преодоляването им, след съответното адаптиране на инструментариума към конкретния момент на прилагането му. Най-важна в този процес обаче остава обратната връзка, правилното и спокойно комуникиране, пълноценното взаимодействие в условия на сътрудничество с ученици и с родители на дефицитите и необходимостта от подкрепа, без да се поставят етикети или да се санкционират учениците, а да се създаде позитивен организационен климат при това взаимодействие.

1. Преподавателите споделят, че в създалата се ситуация всички са се „учили в движение“ и предимно на принципа „проба-грешка“ е бил намиран правилният подход за успешно адаптиране на учебния материал и процес към извънредните условия.

2. Преподавателите, които нямат притеснения по отношение на използването на компютърни устройства и притежават дигитални умения и опит в работата с интернет, не са изпитали нужда от допълнителна подкрепа и обучение за работа в онлайн среда и с образователните платформи. Те оценяват широкия набор от достъпни онлайн материали за самообучение. Възможни канали за преодоляване на дефицитите по отношение на подготвеността за преподаване в условията на онлайн среда са били наличната информация в интернет, възможностите за

включване в обучения и уебинари по темата, както и включването в общи групи по учебни предмети за обмяна на опит между учителите от различни училища в страната.

3. Синхронното преподаване е по-предпочитаният вариант с оглед на максимално близко пресъздаване на реалния учебен процес в присъствена форма, но има своите технологични ограничения. Подобно повсеместно приложено преподаване предполага не само всяко домакинство да разполага с устройство, а всяко дете от домакинство да има наличен персонален компютър, таблет или смарт телефон. По време на обучението в ОРЕС на всички нуждаещи се ученици бяха раздадени устройствата (таблети и лаптопи), бе им осигурен достъп до интернет (мобилен и кабелен).
4. Педагогическият съветник и класните ръководители, работещи с децата със специални образователни потребности, също са продължили дейност онлайн по време на извънредното положение. За целите на постигането на образователни резултати при тези деца се изгражда много твърд и постоянен режим на работа. Специалистите споделят, че дори една ваканция от 10 дни, която нарушава създадения обичаен ритъм на работа, връща многократно напредъка на децата със СОП. Така преминаването в онлайн обучение, вместо прекъсването на учебния процес, е позволило на децата със СОП да задържат достигнатото ниво на напредък.

При работа с деца със СОП :

- адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности;
- осигуряване на помощни средства и специализирани технологии в образователния процес;
- използване на подходящи учебни материали, на учебните помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и на методическите ръководства за адаптиране на учебното съдържание за обучението на ученици със специални образователни потребности.

5. Социалният контакт е най-голямата липса, пред която са изправени децата по време на извънредното положение, според мнението на родителите. На учениците в най-голяма степен им е липсвал социалният контакт със съученици и учители и като цяло средата в училище. И гимназистите, и децата със специални образователни потребности, биха искали възможно най-скоро да се върнат в присъствена форма. Родителите споделят, че не се притесняват да пуснат отново децата си в училище. Напротив – те смятат, че най-подходящата среда за обучението на децата им е училищната. „Децата трябва да бъдат с деца“ – единодушни са и родители, и учители. В настоящата дистанционна форма на обучение в най-голяма степен страдат и са ограничени откъм развитие комуникативните умения на учениците и най-вече социалните им умения.
6. От гледна точка на организация на учебния процес учениците бързо са свикнали с новите условия. Според наблюденията на родителите през първите седмици новият онлайн учебен процес е задържал интереса на учениците, но скоро след това умората е надделяла. Дългият престой пред устройствата, както и на затворено пространство, се е отразил негативно на общото разположение на децата. Въпреки че е имало възможност да продължат онлайн да посещават различни курсове и занимания по интереси, които са обичайна част от ежедневието им, децата често са избирали вместо това дейности, далеч от устройствата и включващи повече движение.
7. Преумора чувстват и преподавателите, на които в условията на дистанционно обучение се налага ежедневна проверка на домашни работи (често изпращани в трудно четими формати като снимка), непосредственото изпращане на обратна връзка, провеждане на консултации, участие в оперативни срещи на училищния колектив и подготовка на уроци, приложими в онлайн среда, за следващия учебен ден. Учителите споделят, че работният им ден чувствително се е увеличил в настоящите условия. Продължителната работа с компютър довежда до главоболие, дискомфорт и нуждата от използване на лекарствени продукти за очи, повишаване на диоптъра. Освен тези проблеми се забелязва и повишаване на нивата на стрес сред учителите. Времето, загубено в отстраняване на технически проблеми,

множеството часове, прекарани пред компютър и темповете на работа значително допринасят за тези нива.

8. Учителите смятат, че няма как дистанционното обучение да запълни успешно липсата на личния контакт от провеждането на обучението в традиционна присъствена форма. Според тях образованието не се състои единствено в предаване на учебния материал. Паралелно протича и изключително важно за развитието на децата социално взаимодействие, както с учителите, така и вътре в самия колектив – между учениците. Необходимо е да бъде потърсен подход или средство за компенсация на този дефицит, като например въвеждането на отделни часове, в които класът да работи като колектив онлайн или залагането в по-голяма степен на проектно базирания модел на обучение, като в рамките му учениците да имат възможност да работят в по-широки групи за изпълнението на дадената задача.
9. Дейностите следва да отразяват конкретния контекст, в т.ч. продължителността и начина на осъществяване на ОПЕС, възрастта на учениците, учебния предмет, момента от учебната година (напр. края на първия и началото на втория учебен срок), да се основават на предходните стъпки, да са добре подбрани, последователни и взаимосвързани и да се осъществяват екипно. От съществено значение е и определянето на оптимален и реалистичен период от време за прилагане на мерките, както и проследяването на ефективността от реализацията им, а при необходимост – и своевременна актуализация и обогатяване на набелязаните дейности.

III. Дейности за обща и допълнителна подкрепа за преодоляване на дефицитите и затрудненията.

Правилното определяне на причините за натрупаните дефицити е ключово за преодоляването им. В тази посока нормативната уредба предлага широк спектър от дейности за обща и допълнителна подкрепа:

1. *Дейности за обща подкрепа за личностно развитие за преодоляването на натрупаните дефицити от ОПЕС*

- Допълнително обучение в рамките на 60 – 120 учебни часа в учебни дни (т.е. по 4 часа седмично/1 час на ден в 4 дни), което може да се прилага за ученици, отсъствали повече от 10 учебни дни по уважителни причини, и за ученици със системни пропуски по даден учебен предмет.
- Допълнително обучение еднократно в рамките на 10 учебни часа, което може да се прилага за ученици с 3 слаби оценки/срочна оценка *слаб* (2).
- Допълнително синхронно обучение в извънредни 10 часа месечно, разпределени между отделните учебни предмети и предназначени за компенсиране на липсата на взаимодействие с учителя за ученици, обучавани в ОПЕС при условията на чл. 115а, ал. 4 от ЗПУО, които само са наблюдавали уроци, без да участвали наред с останалите ученици.
- Допълнително обучение в рамките на до 80 часа по време на лятната ваканция.
- Допълнително консултиране по учебни предмети за всички ученици, които имат желание и нужда, което се осъществява ежеседмично по график от всички учители по предмети извън редовните учебни часове.
- Занимания по интереси и други дейности, които да повишат мотивацията и да отговорят на нуждата от общуване с други ученици със сходни интереси и таланти.

Все по-често обучителните затруднения не са свързани с когнитивното развитие, а са резултат от демотивация, загуба на интерес, липса на индивидуален подход и внимание, еднотипни методи на преподаване, нарушена връзка с връстниците. Затова е изключително важно, освен осигуряването на психологическа и/или логопедична подкрепа, консултация с възможност за общуване, традиционният учебен процес да се обнови и обогати, като се:

- използва пълноценно проектно-базираното обучение, чийто основен фокус е върху ученето, а не върху преподаването. То дава богати възможности за интердисциплинарност, гласува доверие на учениците, учи ги да работят в екип, да са активните двигатели в процеса по идентифициране на значим за тях реален проблем, да го проучат цялостно и задълбочено, въз основа на практическа изследователска дейност да разработят решение, подкрепено с доказателства, и да представят това решение чрез набор от съвременни средства за визуализация, а

учителят ги насърчава и ръководи в изграждането на култура за учене и придобиването на нужните умения за живот;

- приложи на практика компетентностният подход. Това е нелека задача, защото изисква промяна на нагласите, подходите и подготовката, прецизен подбор на ресурсите. Опитът от ОРЕС ускорява процеса за преминаване от предметноориентирано обучение към компетентностноориентирано учене, като изисква набелязване на компетентностите, заложи в учебната програма, без които обучението в следващите класове не може да се осъществи, и определяне на методите и средства, с които да бъдат придобити най-ефективно, без да е необходимо цялостно и стриктно следване на учебника. Повече за компетентностния подход може да се намери на: <https://www.mon.bg/bg/100770>;
  - разнообрази с интерактивни техники и подходи – напр. мозъчна атака, панелна дискусия, изобразяване на идеи, роли, симулационни и ситуационни игри и др.
2. *Дейностите за допълнителна подкрепа за личностно развитие* са насочени само към ученици със специални образователни потребности, с изяви дарби, в риск, с хронични заболявания и предвид същността си обхващат: поне една учебна година – за ученици със специални образователни потребности и с изяви дарби; поне планираните дейности за работа по конкретния случай – за ученици в риск; поне периода, необходим за лечението на ученика – за ученици с хронични заболявания, но може да продължат до края на един или повече етапи от степента на образование, а при необходимост – да продължат и през целия период на обучение на ученика. Те се реализират въз основа на изготвен План за подкрепа на ученика.

За компенсиране на неосъществените присъствено (в т.ч. и поради обучение в ОРЕС) дейности за допълнителна подкрепа за личностно развитие, вследствие на което са възникнали обучителни трудности и е възпрепятствано включването в учебния процес, следва целенасочено да се планират и проведат присъствено дейности за допълнителна подкрепа като:

- предоставяне на подкрепа от педагогическия съветник и педагогическите специалисти, за да се осигури непрекъснатост при прехода на учениците през различните етапи и степени на образование;

- адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности;
- осигуряване на помощни средства и специализирани технологии в образователния процес;
- използване на подходящи обучителни материали, на учебните помагала за обучението на ученици със специални образователни потребности и на методическите ръководства за адаптиране на учебното съдържание за обучението на ученици със специални образователни потребности.

IV. — Мониторинг

Мониторингът е от ключово значение за ефективното осъществяване на всяка дейност в училищното образование. По своята същност той е насочен към проследяване на напредъка на учениците, включени в дейности за преодоляване на дефицитите от ОРЕС, по разработени училищни критерии и оказване на методическа подкрепа с цел оптимизиране на предварително планираните мерки. Мониторингът следва да се осъществява с цел проследяване и системно набиране и анализ на информация за процеси, дейности и резултатите от тях в образователните институции и вземане на решения за подобряване функционирането и постиженията на училищното образование.

В тази посока полезно би било:

- учителят своевременно да проследява, отчита и обсъжда с ученика и с неговите родители индивидуалния му напредък, като се фокусира върху постиженията и адаптира мерките с цел поддържане на интереса и мотивацията за учене;
- ръководството на училището да организира периодични информативни срещи на екипите за споделяне на предизвикателства и за търсене на работещи решения, както и да създаде условия за проследяване на индивидуалния напредък на всеки ученик;

- да популяризират добри практики на сайта на ПГЗ „Стефан Цанов“;

- да подкрепят дейностите по насърчаване прилагането на иновации в образователния процес за създаване и споделяне на учебни ресурси за националната

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ

„ СТЕФАН ЦАНОВ ” - Г.Р.К.Н.Е.Ж.А

Пл. „МАРИН БОЕВ” № 5 ,ТЕЛ/ ФАКС 09132/ 7376, e-mail: pgz_kneja@abv.bg

---

електронна библиотека, прилагане на междупредметни връзки при присъствено обучение и в условията на ОПЕС, обособяване на STEM среда за прилагане на нови методи на преподаване.

Настоящите мерки са утвърдени със заповед на Директора на ПГЗ „
Стефан Цанов“ №1188/27.04.2022 година